

**การนำเสนอรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา**
**A Proposed Model for School Network Management
of The Primary Educational Service Area Office**

นพปฎล บุญพงษ์^{1*} พรเทพ รุ่งแผน² และปฤษฎา ชนะวรรช³

Noppapadon Bunpong¹Ponnthep Rupan² and PrissanaChanawat³

¹นักศึกษา ระดับปริญญาเอก สาขา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

²อาจารย์ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

³อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

*E-mail : nopbunpong@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา 2) เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และ 3) เพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอนดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษารูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 2 สร้างและปรับปรุงรูปแบบ ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบ กลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 126 คน เพื่อการศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบ ขั้นตอนที่ 2 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม จำนวน 12 คน เพื่อปรับปรุงรูปแบบ และขั้นตอนที่ 3 ได้แก่ ผู้อำนวยการหรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 126 คน ในการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนที่ 1 คือ แบบสอบถามเพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 2 คือ เอกสารประกอบการสนทนากลุ่ม และขั้นตอนที่ 3 คือ แบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และทางไปรษณีย์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่ารูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก ทั้งในเรื่องคุณลักษณะของรูปแบบและองค์ประกอบของรูปแบบ ซึ่งประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) วัตถุประสงค์ของเครือข่ายสถานศึกษา มีรายละเอียด 5 ข้อย่อย 2) โครงสร้างของเครือข่ายสถานศึกษา มีรายละเอียด 10 ข้อย่อย 3) บทบาทหน้าที่ของเครือข่ายสถานศึกษามีรายละเอียด 12 ข้อย่อย 4) คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา มีรายละเอียด 12 ข้อย่อย 5) การบริหารงานของเครือข่ายสถานศึกษามีรายละเอียด 9 ข้อย่อย และ 6) การระดมทรัพยากร มีรายละเอียด 9 ข้อย่อย

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Abstract

This study aimed to present a school network administrative form of the primary educational service area office. The study contained 3 steps. The first step was to study the operating condition of the education network administration of the primary educational service area office. The second step was to draft and improve the administrative model of the primary educational service area office. And the third step was to determine the model and the sample of the primary educational service area office. In the first step, the data was collected from the 126 directors or deputy directors of the primary educational service area office in order to study their opinion of the model. In the second step, the data was collected from 12 experts in a focus group discussion in order to improve the model. In the third step, the data was collected from the 126 directors or deputy directors of the primary educational service area office in order to check the suitability and feasibility of the model. Questionnaires were used in step 1 in order to study the opinions of the model. Focus group discussion documents were used in step 2, and questionnaires were used in step 3 to check suitability and feasibility of the model. The researcher collected data manually and by mail. The statistics used for data analysis were percentage, average, standard deviation and content analysis.

The results showed that the school network administration of primary educational of area office was appropriate and feasible on a large scale. The result was measured in terms of features and style elements. The features and style elements consisted of six components. 1) The purpose of the school network which is detailed in five parts 2) the structure of school network which is detailed in ten parts 3) the role of the school network which is detailed in twelve parts 4) a board of school network committees which is detailed in twelve parts 5) the administration of the school network which is detailed in nine parts, and 6) the mobilization of resources which is detailed in nine parts.

Keywords : Model for school network management, The Primary Educational Service Area Office

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปี พ.ศ. 2540 ประกอบกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งระบบการศึกษาไทย ที่มีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนไปให้ทันกับกระแสโลก ทำให้เกิดโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการใหม่ เกิดการหลอมรวมกรมต่าง ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และสภาการศึกษา สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี เกิดเป็น 5 องค์การหลัก ภายใต้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนของการจัดการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกิดองค์กรที่รับผิดชอบใหม่ คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นส่วนราชการส่วนกลาง บริหารงานภายใต้คณะกรรมการ โดยการบังคับบัญชาของเลขาธิการคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน ขึ้นตรงต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนพื้นที่ได้เกิดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 175 แห่ง และต่อมาได้มีการเพิ่มเป็น 183 เขต เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติระเบียบราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 มีผลบังคับใช้เป็นการยุบรวมหน่วยงานในภูมิภาค คือ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด/อำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด/อำเภอ และสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด และสถานศึกษาในสังกัด เข้ามาอยู่ในการดูแล ควบคุมกำกับของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยในแต่ละจังหวัดอาจมีเพียง 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไปจนถึงมากที่สุดคือ 7 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

การมีโครงสร้างใหม่ในส่วนของภูมิภาคทำให้เกิดปัญหาในการบริหารงานระหว่างเขตพื้นที่การศึกษา กับสถานศึกษาในสังกัด เหตุเพราะไม่มีหน่วยงานในระดับอำเภอเหมือนก่อน และระเบียบของกลุ่มโรงเรียนที่ใช้อยู่ เมื่อปี พ.ศ. 2543 ก็ถูกยกเลิกไปด้วยผลของกฎหมายใหม่ ทำให้ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาทั้ง 183 เขต พยายามค้นคิด ตัดแปลง รูปแบบกระบวนการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนขึ้นมาใหม่ เพื่อเป็นตัวกลางในการประสานงาน ลดช่องว่างในการบริหาร แก้ไขความห่างไกลระหว่างโรงเรียนและเขตพื้นที่การศึกษา ก่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนซึ่งมาจากสังกัดเดิม 2 สังกัด รวมทั้งช่วยเหลือในการบริหารงานบุคคล ในเรื่องการพิจารณาเรื่องขึ้นเงินเดือนของครูและผู้บริหารภายในกลุ่มโรงเรียนเป็นต้นและเมื่อพิจารณาดูแล้วจะพบว่าในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ได้จัดวางรูปแบบโครงสร้าง กระบวนการบริหาร บทบาทหน้าที่ ภารกิจของกลุ่มโรงเรียนไว้แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสภาพภูมิศาสตร์ บริบททางการศึกษา นโยบายของผู้บริหารสำนักงานเขต และปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายประการ

ตามแนวทางการพัฒนาเขตพื้นที่การศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดรูปแบบการบริหารกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาให้มีจำนวนสถานศึกษาประมาณ 10-15 โรงเรียน โดยคำนึงถึงการเดินทางคมนาคมจากสถานศึกษาถึงที่ตั้งศูนย์เครือข่ายใช้เวลาประมาณ 30 นาทีให้สถานศึกษาที่มีความพร้อมด้านอุปกรณ์ครุภัณฑ์ การสื่อสาร โทรศัพท์ โทรสาร อินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ การบริหารงานเครือข่ายวิทยุสื่อสารเป็นที่ตั้งศูนย์เครือข่าย และให้มีภารกิจในการดำเนินการให้เหมาะสมกับบริบทที่สอดคล้องกับความเป็นจริงในด้านงานธุรการ ด้านงานสวัสดิการต่างๆ ด้านการบริหารงานวิชาการ จัดทำและใช้หลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาสื่อและกระบวนการเรียนรู้ การวัดประเมินผลตามหลักสูตร ด้านการส่งเสริมกิจกรรมนักเรียน การวางแผน การรับนักเรียน จัดข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาที่ไม่พร้อม และสนับสนุนช่วยเหลือหรือหมุนเวียนครูสาขาวิชาที่ขาดแคลน จัดหรือจ้างครูหมุนเวียนกรณีครูไม่ครบชั้นเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547, น.40-41)

ด้วยเหตุผลและความเป็นมาดังกล่าว ประกอบกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพยายามค้นคิดนวัตกรรมทางการบริหารจัดการในรูปแบบเครือข่ายสถานศึกษา อันจะเป็นนวัตกรรมที่สามารถนำมาใช้ในการช่วยเหลือสนับสนุนการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่ที่ได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรทำการวิจัยในเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จะสามารถช่วยในการบริหารจัดการทั้งในส่วน of สถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในการปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับการกระจายอำนาจจากกระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
3. เพื่อตรวจสอบรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยของ Getzel และ Guba (1957, น.15-17) Brown และ Moberg (1980, น.16-17) Bush (1986, น.19) สมาน อัสวภูมิ (2549, น.24) เสถียร จิรรังสิมันต์ (2549, น.1) จิรวิทย์ มั่นคงวัฒนะ (2558, น.1) ระเบียบเครือข่ายสถานศึกษาหรือกลุ่มโรงเรียน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาต่าง ๆ ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 3, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 2, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ข้อมูลและสรุปรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาและนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

- 1) วัตถุประสงค์ของเครือข่ายสถานศึกษา
- 2) โครงสร้างของเครือข่ายสถานศึกษา
- 3) บทบาทและหน้าที่ของเครือข่ายสถานศึกษา
- 4) คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา
- 5) การบริหารงานของเครือข่ายสถานศึกษา
- 6) การระดมทรัพยากร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการดำเนินงานวิจัย มี 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษารูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา

1. ศึกษาและวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบและการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
2. ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา โดยสร้างเป็นแบบสอบถาม เพื่อศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 126 คน จากประชากร 183 คน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและปรับปรุงรูปแบบ

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 นำมาร่างรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
2. ปรับปรุงรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน
3. ผู้วิจัยปรับปรุงรูปแบบ ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ จากที่ประชุมในการสนทนากลุ่ม และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ความเห็นชอบ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบ

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ให้ความเห็นชอบ
2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา หรือ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 126 คน จากประชากร 183 คน

ผลการวิจัย

1. ศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มี 6 องค์ประกอบ คือ
 - 1.1 วัตถุประสงค์ของเครือข่ายสถานศึกษา มี 12 ข้อย่อย
 - 1.2 โครงสร้างของเครือข่ายสถานศึกษา มี 11 ข้อย่อย
 - 1.3 บทบาทหน้าที่ของเครือข่ายสถานศึกษา มี 12 ข้อย่อย
 - 1.4 คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา มี 12 ข้อย่อย
 - 1.5 การบริหารงานของเครือข่ายสถานศึกษามี 12 ข้อย่อย
 - 1.6 การเงินและสินทรัพย์ มี 12 ข้อย่อย
2. รูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มีส่วนประกอบต่างๆ ดังนี้
 - 2.1 หลักการและเหตุผลของรูปแบบ
 - 2.2 แนวคิดของรูปแบบ
 - 2.3 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
 - 2.4 การบริหารจัดการองค์ประกอบของรูปแบบ ดังนี้
 - 2.4.1 วัตถุประสงค์ของเครือข่ายสถานศึกษา มี 5 ข้อย่อย
 - 2.4.2 โครงสร้างของเครือข่ายสถานศึกษา มี 10 ข้อย่อย
 - 2.4.3 บทบาทหน้าที่ของเครือข่ายสถานศึกษา มี 12 ข้อย่อย
 - 2.4.4 คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา มี 12 ข้อย่อย

2.4.5 การบริหารงานของเครือข่ายสถานศึกษามี 9 ข้อย่อย

2.4.6 การระดมทรัพยากร มี 9 ข้อย่อย

2.5 การกำกับติดตามประเมินผล

2.6 การพิจารณาปรับปรุงรูปแบบ

2.7 ประโยชน์ของรูปแบบ

3. ผลการตรวจสอบรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ ในระดับมาก ทั้งคุณลักษณะของรูปแบบ และองค์ประกอบของรูปแบบ

สรุปและวิจารณ์ผล

1. **วัตถุประสงค์ของเครือข่ายสถานศึกษา** ผลการวิจัย พบว่า วัตถุประสงค์ของเครือข่ายสถานศึกษาเป็น หนึ่งในองค์ประกอบในการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพราะ วัตถุประสงค์จะบ่งชี้ถึงจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย ทิศทาง หรือความสำเร็จของเครือข่ายสถานศึกษา และเป็นส่วนแรกสุดของการดำเนินงานกิจกรรมใด ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2549, บทคัดย่อ) ได้นำเสนอ งานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา ขนาดเล็ก กล่าวถึงองค์ประกอบหลักที่ 3 ของรูปแบบ กำหนดให้มีการระบุจุดหมายหรือเป้าหมายของเครือข่าย

2. **โครงสร้างของเครือข่ายสถานศึกษา** ผลการวิจัยพบว่า โครงสร้างของเครือข่ายสถานศึกษาเป็นส่วน หนึ่งในองค์ประกอบในการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เพราะ โครงสร้างเปรียบเสมือนบ้านที่แสดงถึงความสัมพันธ์ของสมาชิกในบ้าน ที่มาของสมาชิก จำนวนสมาชิก ซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริพร ตันติยมาศ (2550, บทคัดย่อ) กล่าวถึงรูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบ มีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล สังกัดกรุงเทพมหานคร ว่ามี 8 องค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 7 คือ องค์การเครือข่าย โรงเรียนแบบมีส่วนร่วม

3. **บทบาทหน้าที่ของเครือข่ายสถานศึกษา** ผลการวิจัย พบว่า บทบาทหน้าที่ของเครือข่ายสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งขององค์ประกอบในการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นส่วนที่บอกร่องการปฏิบัติงานของเครือข่ายสถานศึกษาครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษา ทั้งงาน 4 ด้านของ สถานศึกษา คือ งานวิชาการ งานบริหารทั่วไป งานด้านบริหารบุคคล และงานด้านงบประมาณ ทั้งนี้สอดคล้องกับ งานวิจัยของสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2549, บทคัดย่อ) ได้นำเสนอเรื่องการพัฒนาแบบเครือข่ายความร่วมมือทาง วิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก พบว่า รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือ ทางวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก และ 33 องค์ประกอบย่อย ดังต่อไปนี้ องค์ประกอบหลักที่ 1 คือ ส่วนประกอบที่สำคัญของเครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วยแกนนำ/ผู้นำเครือข่ายสมาชิกเครือข่าย บทบาท/ภาระหน้าที่

4. **คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา** ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษาเป็น องค์ประกอบหนึ่งในการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ทั้งนี้เพราะ องค์การใด ๆ ก็ตาม ต้องประกอบไปด้วยสมาชิกขององค์กรนั้น เครือข่ายสถานศึกษาก็เช่นเดียวกันการกำหนด คณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา เป็นความจำเป็นที่จะต้องมีการกำหนดไว้ เพื่อเป็นผู้นำหน้าที่ขับเคลื่อนงาน

หรือกิจกรรมของเครือข่ายสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ ทุมแก้ว (2553, บทคัดย่อ) ได้นำเสนอเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการบริหารงานของเครือข่ายสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต 5 พบว่า ผลการสร้างรูปแบบการบริหารงาน ของเครือข่ายสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 ผู้วิจัยได้เสนอไว้ 4 ด้านได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างและวิธีการจัดตั้งเครือข่ายสถานศึกษา 2) ด้านคณะกรรมการเครือข่ายสถานศึกษา 3) ด้านบทบาทหน้าที่และภารกิจของเครือข่ายสถานศึกษา และ 4) ด้านการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา

5. การบริหารงานของเครือข่ายสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานของเครือข่ายสถานศึกษาเป็นองค์ประกอบหนึ่งในรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และยังเป็นสิ่งที่จะกำกับการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ หรือปฏิบัติการกิจของเครือข่ายสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชัย แสงศรี (2552, บทคัดย่อ) ได้นำเสนอวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษา ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัย สรุปว่า สภาพและรูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาต้นแบบที่ ประสบผลสำเร็จ ในเขตพื้นที่ชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การบริหารจัดการที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการระดมทรัพยากรจากท้องถิ่นสนับสนุนการจัดการศึกษา มีการกำหนดบทบาทหน้าที่และภารกิจที่ชัดเจน ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ มีการประสานงานทุกภาคส่วนให้ร่วมขับเคลื่อนและติดตามผลสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

6. การระดมทรัพยากร ผลการวิจัยพบว่า การระดมทรัพยากรเป็นองค์ประกอบหนึ่งในรูปแบบการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพราะการระดมทรัพยากรจะทำให้เครือข่ายสถานศึกษา มีความพร้อมภายใต้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการที่จะขับเคลื่อนการบริหารเครือข่ายสถานศึกษา ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของปฐมพงศ์ รินศรี (2551, บทคัดย่อ) ได้นำเสนอวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาการบริหารงานกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก เขตพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 1สรุปผลการวิจัย ดังนี้ สภาพการทำงานของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก มีการใช้วิทยากรท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำทางศาสนา ร่วมกัน และมีการจัดสร้างหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมอาชีพในชุมชน สมาชิกส่วนใหญ่ไม่ได้ร่วมตัดสินใจในเรื่อง สำหรับปัญหาและอุปสรรคการทำงานของกลุ่มโรงเรียน คือ (1) ทรัพยากรสนับสนุนไม่เพียงพอ (2) การจัดการทรัพยากรเครือข่ายไม่เป็นไปอย่างทั่วถึง (3) การติดตามประเมินผลไม่ต่อเนื่อง และ (4) ข้อมูลข่าวสารไม่ทั่วถึง รูปแบบสำหรับการพัฒนาการบริหารงานกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ (1) ควรมีโครงสร้างการบริหารแบบลดความซ้ำซ้อนในการทำงาน (2) ควรมีการสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจให้บุคลากร เพื่อทำงานในกลุ่มเครือข่ายได้ และ (3) โครงการหรือกิจกรรมบางอย่าง ควรมีการประสานงานกัน เพื่อให้เกิดความชัดเจน และลดความคลาดเคลื่อนในการทำงาน และรูปแบบการพัฒนาที่ได้จากการวิจัย ด้านโครงสร้างการบริหารงานคงโครงสร้างเดิม แต่ให้เพิ่มเติมงานตรวจสอบและประเมินผล การจัดระบบโครงสร้างย่อย ให้สัมพันธ์กับระบบงบประมาณและบุคคล รวมทั้งจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมของกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็ก โดยมีหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้ความช่วยเหลือและสนับสนุน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,สำนักงาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ณรงค์ ทูมแก้ว. (2553). การนำเสนอรูปแบบการบริหารงานของเครือข่ายสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอบุลาธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ปฐมพงษ์ รินศรี. (2551). การพัฒนาการบริหารงานกลุ่มเครือข่ายโรงเรียนขนาดเล็กพื้นที่การศึกษาลำปางเขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา), บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิชัย แสงศรี. (2552). การศึกษาวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเครือข่ายสถานศึกษาในเขตชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต,สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริพร ตันติยศ. (2550). รูปแบบการบริหารเครือข่ายโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต,สาขาวิชาบริหารการศึกษบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2549). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, สาขาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Norwich B. and Evans J.. (2007). Cluser : Inter school collaboration in meeting speialeducational needs in ordinary schools. [Online]. Available from <http://www.ebscohot.com/detail?vid=11&hid=113&sid=3db3b-45f9> (Accessed on : 10/11/2007).
- Ronald I. and Abrell. (1997). The Humanitics and Social Sciences. Dissertation Abstracts International (Western Illinois University, 1997). 1508-A.